

JAKÉ MÁM POTŘEBY PRO ŽIVOT + JAK MI HO MŮŽEŠE ZLEPŠIT

LIŠEJNÍK

Lišejníky jsou velmi odolné organismy, které mohou přežít v náročných místech i situacích, ale přesto mají základní potřeby pro život. Tady jsou ty hlavní:

1. **Světlo** – Lišejníky potřebují světlo pro fotosyntézu, kterou zajišťuje řasa nebo sinice uvnitř lišejníku.
2. **Vlhkost** – I když vydrží dlouhá období sucha, pro aktivní růst a fotosyntézu potřebují vlhkost – z deště, rosy nebo mlhy.
3. **Vzduch (CO₂)** – Jako všechny fotosyntetizující organismy, i lišejníky potřebují oxid uhličitý pro tvorbu organických látek.
4. **Podklad** – Lišejníky rostou na různých površích (kůra stromů, skály, půda), ale nepotřebují z něj živiny – jen se ho drží.
5. **Čisté ovzduší** – Většina jsou velmi citlivé na znečištění ovzduší (zejména oxid siřičitý), takže často slouží jako bioindikátory kvality vzduchu.

Lišejníky jsou fascinující organismy, které jsou často indikátory čistoty vzduchu, protože se živí vzdušnými živinami a jsou citlivé na znečištění. Pokud chceš pomoci lišejníkům ve své zahradě, tady je několik tipů, jak je podpořit:

Jak pomoci lišejníkům v zahradě:

1. Zajisti čistý vzduch

- Lišejníky mají rády **čistý vzduch**, protože jsou velmi citlivé na znečištění. Snaž se omezit používání chemických pesticidů, herbicidů a hnojiv, která mohou znečišťovat vzduch a půdu.
- **Vysazuj rostliny**, které podporují biodiverzitu a přitahují opylovače, čímž přispívají k zdravému ekosystému.

2. Vyber vhodné místo pro lišejníky

- Lišejníky nejlépe rostou na **stinných, vlhkých a neznečištěných místech**.
- **Kameny, stromy, kůra a půda** mohou sloužit jako ideální substráty pro jejich růst.
- Pokud máš kamennou zeď nebo starý strom, kde se lišejníky dobře uchyťí, nech je tam růst – nevytrhávej je!



3. Podpoř vlhko

- Lišejníky mají rády vlhké prostředí. Pokud máš suchou zahradu, zkus **pravidelně zalévat okolí**, aby vzdušná vlhkost byla vyšší.
- Můžeš vytvořit **místo s mokřými kameny**, kde se lišejníky přirozeně usadí.

4. Péče o stromy a keře

- Pokud máš ve své zahradě **staré stromy**, lišejníky se často uchytí na jejich kůře.
- **Nevyřezávej zbytečně staré stromy** – poskytují nejen útočiště pro lišejníky, ale i pro mnoho dalších organismů.

5. Podpoř přírodní materiály

- **Mechy a kůra** jsou skvělé podmínky pro růst lišejníků. Vytvoř kolem stromů nebo v **rostlinných záhonech** místa s mechy a kůrou, která lišejníky podpoří.

6. Omez používání pesticidů

- Jak jsem již zmínil, **chemikálie** mohou být pro lišejníky nebezpečné. Pokud je to možné, vybírej **přírodní a ekologické metody** ochrany rostlin proti škůdcům.

7. Vytvoř přírodní krajinné prvky

- Lišejníky často rostou na přírodních kamenných plochách, starých cihlách nebo pískovcích. Pokud máš zahradu s **kamennými cestičkami**, **starými kameny** nebo **skalkami**, zkus je nechat růst.

✿ **Tip:** Pokud chceš lišejníkům vytvořit "**lišejníkový ráj**", můžeš na zahradu přidat **staré kameny**, **pařezy** nebo **dřevěné kůry**, na kterých se mohou uchytit a rozrůstat.



JAKÉ MÁM POTŘEBY PRO ŽIVOT + JAK MI HO MŮŽEŠE ZLEPŠIT

MECH

Potřeby k životu pro **mech** jsou poměrně jednoduché, ale důležité – tady jsou:

Potřeby mechu k životu:

1. **Světlo** – potřebuje ho k fotosyntéze (i když zvládne růst i v polostínu).
2. **Voda** – mechy nemají kořeny, vodu nasávají celým povrchem, takže potřebují vlhké prostředí.
3. **Oxid uhličitý (CO₂)** – využívají ho při fotosyntéze.
4. **Vzduch (kyslík)** – pro dýchání (hlavně v noci, když neprobíhá fotosyntéza).
5. **Substrát (povrch, na kterém roste)** – mechy nepotřebují půdu, rostou na kamenech, stromech, zdech nebo půdě.
6. **Minerály** – přijímají jen malé množství živin z vody nebo deště.

Mechy jsou odolné a dokážou přežít i v extrémních podmínkách – třeba v horách nebo na střeše. Chceš i nějaký zajímavý fakt o meších?

Zajímavost o mechu:

Mechy nemají kořeny – místo toho mají tzv. *rhizoidy*, což jsou vláskovité útvary, kterými se jen přichycují k podkladu. Vodu a živiny přijímají celým povrchem těla, jako houba!

A ještě jedna perlička: některé mechy dokážou „ožít“ i po úplném vyschnutí – když se znovu dostanou k vodě, začnou znovu růst.

Podpořit růst mechu na zahradě je skvělý způsob, jak vytvořit **přírodní a vlhkou atmosféru**, která je ideální pro různé rostliny a živočichy. Mech je skvělý pro zahradu, protože dokáže zadržovat vlhkost v půdě, a navíc je nádherný vizuální prvek! Zde jsou tipy, jak podpořit mech ve tvé zahradě:

Jak podpořit mech na zahradě:

1. Vyber vhodné místo

- **Stinná, vlhká místa** jsou pro mech ideální. Mech má rád prostředí, kde sluneční paprsky nezasahují příliš silně.
- Nejlepší jsou **severní svahy**, pod stromy, nebo okolí **skalky a kamenné zdi**, kde není přímé slunce.

2. Podmínky pro vlhkost

- Mech roste lépe tam, kde je **vysoká vlhkost**. Proto by měla být půda **vlhká**, ale ne zcela přemokřená.



- Můžeš také vytvořit malé **vodní prvky**, jako jsou **miskové jezírka** nebo **potoky**, které zvýší vlhkost vzduchu.
- **Zalévej pravidelně**, ale opatrně, aby voda neztékala. Můžeš také jemně **rosit okolí mechu**.

3. Zlepšení půdy

- Mech preferuje **kyselou půdu** (pH kolem 5,0–6,0). Pokud je tvoje půda příliš zásaditá, můžeš ji **okyselit** přidáním rašeliny nebo kompostu.
- **Dobře provzdušněná půda** pomůže mechu se lépe uchytit. Můžeš jemně **provzdušnit půdu** nebo ji **povrchově vyhrabat**, aby mech mohl snáze zakořenit.

4. Podpoř přirozený růst mechu

- Nezasahuj do **původní vrstvy mechu**, pokud již na zahradě roste. Zůstávají-li mechové výrůstky přirozeně na půdě, podpoříš jejich šíření.
- **Neodstraňuj plevel** v okolí mechu. Plevel může zamezit růstu mechu, protože ztěžuje přísun živin a světla.

5. Vytvoř vhodný substrát pro mech

- **Rašelina** nebo **mulč** mohou být skvělé pro udržení vlhkosti a poskytují ideální podmínky pro růst mechu.
- **Mechové substráty** lze koupit, pokud chceš vytvořit speciální prostor pro mech (např. na balkoně nebo v květináčích).

6. Zachování vlhkosti v horkých obdobích

- Pokud máš v zahradě místo, kde je v létě příliš sucho, můžeš využít **mulčování** pomocí rašeliny nebo jiného přírodního materiálu. Mulč pomůže udržet vlhkost kolem mechu.

7. Pěstování mechu v truhlících nebo miskách

- Mech může růst i v **truhlících, miskách** nebo **keramických nádobách**. Ujistí se, že substrát je vlhký a vhodný pro mech, a že nádoba má **dobré odvodnění**.

8. Omezování chemických prostředků

- **Nepoužívej pesticidy ani herbicidy**, protože ty mohou lišit pH půdy a poškodit mech, který má rád přírodní prostředí bez chemikálií.

☀ **Tip:** Pokud chceš **nový mech** rychle získat, můžeš zkusit **přesadit kousky mechu** z jiných částí zahrady nebo od sousedů. Stačí jemně přitlačit mech k vlhké půdě a on se brzy uchytí.

Tímto způsobem můžeš vytvořit **mechovou zahradu**, která bude nejen estetická, ale také ekologická.

🌿 Můžeš například použít mech k **pokrytí půdy kolem rostlin** nebo na **kamenné cestičky**, které ti dodají přírodní vzhled.



JAKÉ MÁM POTŘEBY PRO ŽIVOT + JAK MI HO MŮŽEŠE ZLEPŠIT

STROM

Stromy jsou základní součástí našeho ekosystému, protože poskytují kyslík, stín, úkryt pro zvířata a přispívají k půdní stabilitě. Aby stromy mohly růst a prospívat, mají několik základních potřeb k životu:

♣ Základní potřeby stromů:

1. Voda

- **Voda je klíčová** pro život stromu. Stromy ji potřebují pro růst, transport živin a fotosyntézu.
- **Pravidelná zálivka** je důležitá, zejména v suchých obdobích. U mladých stromů je zálivka obzvláště důležitá pro rozvoj kořenového systému.
- Příliš **mokrý nebo zamokřený půdní prostor** ale může způsobit hnilobu kořenů.

2. Světlo

- **Sluneční světlo** je nezbytné pro fotosyntézu, která je základem pro výrobu potravy stromu.
- **Většina stromů potřebuje dostatek slunečního svitu**, ale některé druhy (např. stínomilné stromy) mohou růst i v polostínu.

3. Půda

- **Typ půdy** je velmi důležitý pro růst stromu. Stromy potřebují **dobře odvodněnou půdu**, která nezksyne.
- **Půdní pH** se liší podle druhu stromu, ale většina stromů preferuje **míň kyselou nebo neutrální půdu**.
- **Kořenový prostor** musí být dostatečně hluboký a široký pro rozvoj kořenového systému. Stromy potřebují prostor pro uchycení kořenů a pro získávání vody a živin.

4. Živiny

- Stromy potřebují **mineralní živiny**, které získávají z půdy. Nejdůležitější jsou **dusík, fosfor, draslík**, ale i stopové prvky jako **železo, hořčík, vápník**.
- **Kompost nebo hnojiva** mohou pomoci doplnit živiny, pokud je půda chudá na živiny.

5. Teplota

- **Optimální teplota pro růst stromu** závisí na druhu. Některé stromy preferují teplejší podmínky, zatímco jiné snesou mrazivé zimy.
- **Zimní chlad** je důležitý pro některé druhy stromů (např. pro spánek a regeneraci), ale příliš vysoké teploty v létě mohou způsobit stres.



6. Ochrana před větrem a extrémy

- **Větre**m jsou stromy ohroženy, zejména mladé sazenice, které se mohou snadno vyvrátit.
- **Úkryt před silnými větry** (např. vysazení ve skupinách nebo u ochranných stěn) může stromy chránit.

7. Prostor pro růst

- Stromy potřebují **dostatek prostoru** pro rozvoj kořenů, větví a listů.
- **Konkurenční prostředí** (např. příliš husté výsadby) může stromům bránit v růstu, protože soupeří o vodu, světlo a živiny.

8. Bez škůdců a nemocí

- **Ochrana před škůdci** (např. brouci, housenky) a **plísněmi** je důležitá pro zdraví stromu.
- U některých druhů stromů je potřeba **preventivní ošetření** proti houbám a škůdcům, zejména ve stáří stromu.

☀ **Zajímavost:** Stromy si vytvářejí vzájemné vztahy, tzv. **symbiózu** s houbami (mykorhizní houby), které jim pomáhají získávat živiny z půdy. Tento vztah pomáhá stromům přežít v chudších půdách.

Pomáhat stromům je nejen prospěšné pro přírodu, ale i pro celkové zdraví naší planety. Stromy jsou základem ekosystémů, zajišťují kyslík, poskytují stín, podporují biodiverzitu a chrání půdu. Existuje několik způsobů, jak můžeme stromy podpořit a pomoci jim růst a prosperovat. Zde je několik tipů:

Jak pomáhat stromům:

1. Výsadba stromů

- **Vysazování stromů** je jedním z nejefektivnějších způsobů, jak pomoci. Výsadba stromu ve tvé zahradě, na veřejném prostranství nebo v rámci komunitních projektů může pozitivně ovlivnit celé okolí.
- **Volba správného druhu stromu** je klíčová – vybírej druhy vhodné pro danou lokalitu, které budou dobře prosperovat a podporovat místní ekosystém.

2. Zajištění vhodných podmínek pro růst

- **Zalévej mladé stromy**, zvláště v suchých obdobích, aby se mohly dobře zakořenit. Zálivka by měla být pravidelná, ale bez přemokření.
- **Zlepši půdu** kolem stromu přidáním kompostu nebo jiných organických materiálů, aby byl kořenový systém zdravý a dostával potřebné živiny.
- **Mulčování** kolem stromu pomáhá udržet vlhkost a chrání kořeny před extrémními teplotami.

3. Ochrana stromů před škůdci a nemocemi

- **Kontrola škůdců:** Ujisti se, že stromy nejsou napadené škůdci, kteří mohou oslabit jejich zdraví. Některé stromové druhy, jako jabloně nebo buky, mohou být náchylné k určitým houbám nebo parazitům.



- **Pravidelná kontrola:** Sleduj stromy na známky nemocí nebo poškození kůry. Pokud zaznamenáš problém, porad' se s odborníky, jak ho řešit (například použití přírodních nebo ekologických metod ochrany).

4. Zamezení poškození stromů

- **Omezování znečištění:** Pokus se omezit chemické postřiky, které mohou poškodit stromy. Pesticidy a herbicidy mohou mít negativní vliv na jejich růst.
- **Chraň stromy před mechanickým poškozením:** Stromy mohou být poškozené při stavbách nebo nadměrném pohybu lidí a zvířat. Snaž se minimalizovat poškození kůry nebo kořenového systému.

5. Péče o starší stromy

- **Ořezávání:** Pravidelné ořezávání starších stromů může pomoci udržet jejich zdraví a vzhled. Odstraňuj suché nebo nemocné větve, které mohou ovlivnit růst.
- **Podpora stability:** U některých starších stromů může být potřeba podpořit stabilitu větví (např. použití podpěrných tyčí nebo zpevnění).

6. Pomoc při regeneraci po poškození

- **Ošetření ran:** Pokud strom utrpí nějaké poškození (například po bouři), ošetři rány správným způsobem (např. natřením ošetřujícím balzámem pro stromy), aby se zabránilo infekci.
- **Podpora růstu:** U stromů, které byly ořezány nebo poškozeny, zajisti dostatečnou zálivku a hnojení, aby se mohly rychle regenerovat.

7. Zajištění biodiverzity a podpory ekosystémů

- **Vytvářej přírodní prostředí** pro stromy, tím že udržuješ v okolí různé rostliny, keře a květiny. To pomáhá vytvořit bohatší ekosystém, který podporuje různé druhy hmyzu, ptáků a jiných zvířat.
- **Podpora přirozené vegetace** kolem stromů, například ponechání **mechu, listí nebo dřevin**, poskytuje živiny a úkryt pro drobný hmyz, což zase prospívá stromům.

8. Zachování stromů ve městech

- **Stromové aleje a městské lesy** jsou důležité pro zlepšení kvality vzduchu a poskytování zelených ploch pro obyvatele. Podporuj městské iniciativy na ochranu a výsadbu stromů ve městech.
- **Zajištění kvalitní péče:** Městské stromy často čelí stresu z neúplné péče a znečištění. Zajištění pravidelného zalévání a monitorování jejich stavu je důležité.

9. Ochrana proti změně klimatu

- **Výsadba stromů** může pomoci v boji proti klimatickým změnám. Stromy absorbují CO₂ a pomáhají snižovat úroveň skleníkových plynů v atmosféře. Vysazováním stromů nejen že podporuješ místní ekosystémy, ale také přispíváš k boji proti globálním změnám.



JAKÉ MÁM POTŘEBY PRO ŽIVOT + JAK MI HO MŮŽEŠE ZLEPŠIT

KOS

Kos černý (*Turdus merula*) má podobně jako ostatní ptáci několik základních potřeb pro svůj život:

1. Potrava

Kos je všežravec – živí se hlavně:

- hmyzem, červy a jinými bezobratlými (hlavně na jaře a v létě)
- bobulemi, ovocem a semeny (hlavně na podzim a v zimě)

2. Voda

Potřebuje pravidelný přístup k vodě na pití i koupání, což pomáhá udržovat jeho peří v dobrém stavu.

3. Úkryt a hnízdění

- Husté keře, stromy nebo živé ploty, kde se může schovat před predátory a špatným počasím.
- Bezpečné místo pro stavbu hnízda (většinou ve větvích, keřích, nebo i v hustém porostu u země).

4. Prostor na pohyb

Kosové potřebují teritorium, ve kterém hledají potravu a kde si hájí své místo – hlavně v období hnízdění jsou samci dost teritoriální.

5. Bezpečné prostředí

- Ochrana před predátory (kočky, kuny, dravci).
- Méně rušivé lidské aktivity v době hnízdění.

6. Světlo a teplota

- Jako denní pták je aktivní hlavně za světla.
- Je odolný vůči mírným mrazům, ale v extrémním chladu potřebuje více potravy a úkryty proti větru a sněhu.

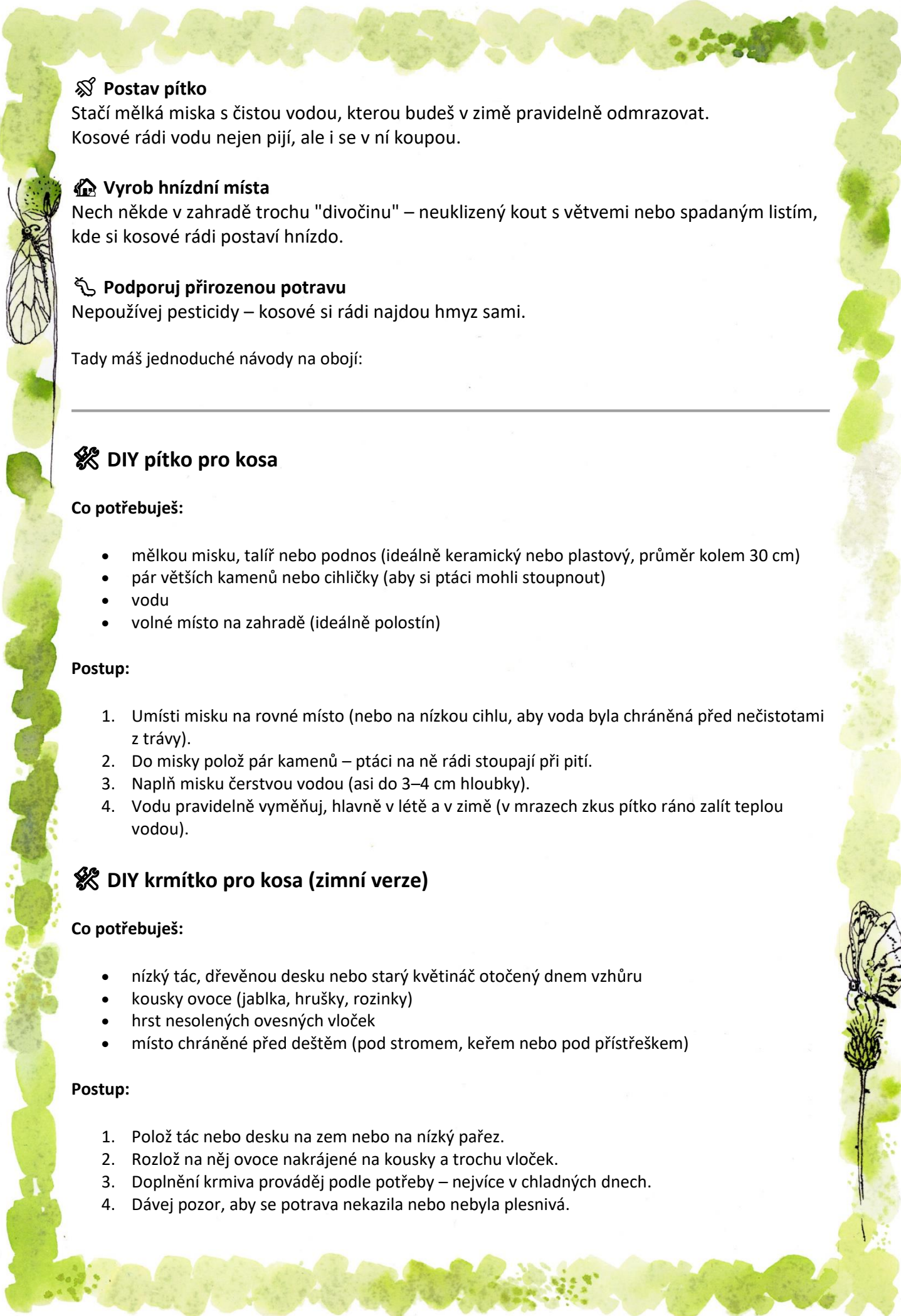
Tady je pár jednoduchých tipů, jak můžeš kosům na zahradě pomoci:

♣ Vysázej keře a husté rostliny

Kosové milují živé ploty, hloh, bez černý nebo dřívák – skvělé místo na schování i hnízdění.

🍷 Nabídní potravu

- V zimě můžeš kosům přilepšit nakrájenými jablky, rozinkami (předem namočenými ve vodě) nebo speciálními bobulemi pro ptáky.
- Nepodávej slané nebo kořeněné potraviny.



Postav pítko

Stačí mělká miska s čistou vodou, kterou budeš v zimě pravidelně odmrazovat. Kosové rádi vodu nejen pijí, ale i se v ní koupou.

Vyrob hnízdní místa

Nech někde v zahradě trochu "divočinu" – neuklizený kout s větvemi nebo spadáním listů, kde si kosové rádi postaví hnízdo.

Podporuj přirozenou potravu

Nepoužívej pesticidy – kosové si rádi najdou hmyz sami.

Tady máš jednoduché návody na obojí:

DIY pítko pro kosa

Co potřebuješ:

- mělkou misku, talíř nebo podnos (ideálně keramický nebo plastový, průměr kolem 30 cm)
- pár větších kamenů nebo cihličky (aby si ptáci mohli stoupnout)
- vodu
- volné místo na zahradě (ideálně polostín)

Postup:

1. Umísti misku na rovné místo (nebo na nízkou cihlu, aby voda byla chráněná před nečistotami z trávy).
2. Do misky polož pár kamenů – ptáci na ně rádi stoupají při pití.
3. Naplň misku čerstvou vodou (asi do 3–4 cm hloubky).
4. Vodu pravidelně vyměňuj, hlavně v létě a v zimě (v mrazech zkus pítko ráno zalít teplou vodou).

DIY krmítko pro kosa (zimní verze)

Co potřebuješ:

- nízký tác, dřevěnou desku nebo starý květináč otočený dnem vzhůru
- kousky ovoce (jablka, hrušky, rozinky)
- hrst nesolených ovesných vloček
- místo chráněné před deštěm (pod stromem, keřem nebo pod přístřeškem)

Postup:

1. Polož tác nebo desku na zem nebo na nízký pařez.
 2. Rozlož na něj ovoce nakrájené na kousky a trochu vloček.
 3. Doplnění krmiva prováděj podle potřeby – nejvíce v chladných dnech.
 4. Dávej pozor, aby se potrava nekazila nebo nebyla plesnivá.
- 

JAKÉ MÁM POTŘEBY PRO ŽIVOT + JAK MI HO MŮŽEŠ ZLEPŠIT

HLEMÝŽĎ



Hlemýžď (například **hlemýžď zahradní**, *Helix pomatia*) má své základní potřeby trochu jiné než pták – tady jsou:

Základní potřeby hlemýždě:

1. Vlhkost

Hlemýždi potřebují **vlhké prostředí**, protože jejich tělo i sliznice rychle vysychají.

→ Proto jsou nejaktivnější po dešti, večer a v noci.

2. Úkryt

Přes den se ukrývají na chladných a stinných místech – pod listím, kameny, kůrou nebo v trávě.

→ Na zimu zalézají do země, kde hibernují.

3. Potrava

Jsou to hlavně **býložravci** – živí se:

- mladými listy
- ovocem
- zeleninou
- občas i houbami

4. Vápník

Pro stavbu pevné ulity potřebují **dostatek vápníku**.

→ V přírodě si ho doplňují olizováním vápencových kamenů, ulit jiných hlemýždů nebo speciálních zdrojů v půdě.

5. Teplota a klid

Mají rádi teploty kolem **15–20 °C**.

V extrémním suchu nebo mrazech se ukrývají a "spí" (hibernují nebo estivují).

6. Prostor k pohybu

I když se pohybují pomalu, potřebují rozmanité prostředí – listy, kameny, zem, aby mohli hledat potravu a úkryt.

Tady je jednoduchý návod, jak můžeš hlemýždím připravit ideální místo:

Jak vytvořit přátelský kout pro hlemýždě:

1. Vyber stinné místo

- Ideálně pod keři, u plotu nebo v koutku zahrady, kde je vlhko a stín skoro celý den.
- Pokud máš balkon, postav hlemýždům "skrýš" do velkého květináče ve stínu.

2. Zajisti vlhkost

- Rozprostři na zem vrstvy listí, mulče, nebo polož pár plochých kamenů či kus kůry.
- V suchých dnech můžeš místo jemně rosit vodou, aby zůstalo příjemně vlhké.



3. Příprav úkryty

- Polož na zem kusy dřeva, převrácený květináč nebo dlaždice, aby se pod ně mohli hlemýždi schovat.
- Úkryty by měly být blízko k zemi a částečně zapuštěné.

4. Nabídní potravu

- V blízkosti můžeš vysadit měkké rostliny (např. salát, pampelišky, jahody) nebo tam nechávat kousky zeleniny a ovoce (ale jen malé množství, aby se to nekazilo).

5. Přidej vápník

- Můžeš rozdrtit vaječné skořápky a nasypat je kolem místa – hlemýždi si z nich vezmou potřebný vápník pro své ulity.

✦ **Bonus tip:** Pokud chceš hlemýždům fakt udělat radost, můžeš jim postavit malý "domeček" – stačí malá hromádka plochých kamenů nebo dutý špalík!

Hlemýždi milují vlhké prostředí, takže vytvořit pro ně malé **hlemýždí jezírko** je skvělý nápad! 🐌💧
Tady je návod, jak takové jezírko vytvořit na zahradě (nebo i na balkoně).

🌿 Jak vytvořit hlemýždí jezírko:

1. Vyber vhodné místo

- Hlemýždi preferují **stinná nebo polostinná místa**, kde je vlhko.
- Jezírko by mělo být **blízko rostlin**, protože hlemýždi se rádi skrývají pod listy a v mechu.

2. Vyber nádobu nebo vykopej jámu

- Pokud máš malou zahradu nebo balkon, můžeš použít **mělkou misku** nebo **koupací nádobu** (například keramickou misku nebo plastovou vaničku).
- Pokud máš zahradu, můžeš vykopat malou **mělkou jámu** (asi 10–15 cm hlubokou) a obklopit ji kamením nebo cihlami, aby jezírko vypadalo přirozeně.

3. Přidej vodu

- Naplň nádobu nebo jámu čerstvou **dešťovou vodou** (pokud je to možné), protože je pro hlemýžďe ideální.
- Snaž se, aby voda nebyla příliš hluboká – ideální je, když je voda do **3–5 cm** hluboká, aby hlemýždi mohli snadno přistupovat.



4. Přidej přírodní materiály

- Do jezírka můžeš přidat **kamínky**, **malý písek**, **mechy** nebo **vlhkou kůru**, na které si mohou hlemýždi sednout nebo se schovávat.
- Pokus se vytvořit nějaké malé **ploché přístupy**, kde se hlemýždi mohou snadno dostat k vodě.

5. Rostliny pro přirozený vzhled

- Zasad' kolem jezírka **vodní rostliny**, které jsou přirozené pro hlemýždě, jako jsou **pistie**, **lekníny** nebo **různé druhy mechu**.
- Rostliny zajistí stín, ochranu a zároveň poskytnou potravu pro hlemýždě (některé druhy jedlých rostlin).

6. Udržuj vodu čerstvou a čistou

- Snaž se pravidelně **vyměňovat vodu**, aby se neznečišťovala.
- V létě (když je hodně teplo) můžeš vodu jemně **rosit** kolem jezírka, aby byla vzdušná vlhkost vyšší.

7. Nezapomeň na ochranu před predátory

- Pokud je jezírko na zahradě, můžeš ho obehnat **malým plotem** nebo **řetězem**, aby se tam nedostali psi nebo kočky.

☼ **Tip:** Pokud máš malý prostor, můžeš jezírko udělat ve **staré misce** nebo **keramické nádobě** – stačí přidat vodu, kamínky a mechy a hlemýždi si tam rádi najdou svůj domov.

Bonus: Můžeš kolem jezírka zasadit **bylinky** (např. šalvěj nebo máta), které přitahují hmyz, a tím i hlemýždě, což ti pomůže vytvořit ještě přirozenější prostředí!



JAKÉ MÁM POTŘEBY PRO ŽIVOT + JAK MI HO MŮŽEŠE ZLEPŠIT

JEŠTĚRKA



Ještěrka (například naše **ještěrka obecná**, *Lacerta agilis*) má zase trochu jiné potřeby než pták nebo hlemýžď. Tady jsou:

Základní potřeby ještěrky:

1. Teplo

Ještěrky jsou **studenokrevné**, což znamená, že si musí ohřívat tělo ze slunce.

→ Potřebují **slunná místa** na vyhřívání (kameny, cestičky, suché zídky).

2. Úkryt

Musí mít možnost se rychle schovat před predátory nebo nepřízní počasí:

- pod kameny
- v hustém porostu
- v dírách v zemi
- pod kůrou nebo v hromadách dřeva

3. Potrava

Jsou to převážně **masožravci** – živí se:

- hmyzem (mravenci, brouci, kobylky)
- pavouky
- drobnými bezobratlými

4. Suché prostředí

Ještěrky dávají přednost **suchým**, písčitém nebo kamenitým stanovištím – nesnáší trvale vlhké prostředí.

5. Voda

Nepijí moc jako třeba ptáci, ale vodu získávají hlavně z potravy nebo si líznou rosu.

6. Bezpečné místo na kladení vajec

Samice kladou vejíčka do měkké, suché a sluncem prohřáté půdy.

→ Ideální je písčitá půda nebo kyprá hlína.

7. Klidné prostředí

Vyhýbají se hlučným, rušným místům a silnému narušení teritoria (např. sekačky, auta, příliš mnoho lidí).

Shrnutí jednoduše:

Ještěrka chce místo, kde se **vyhřeje, nají, schová** a v klidu vyroste její mláďata.

Tady ti dám jednoduchý návod, jak vytvořit **ještěrčí ráj** přímo na zahradě:

Jak vytvořit útočiště pro ještěrky:

1. Vyber slunné a suché místo

- Ideálně někde, kde je přes den hodně slunce a málo stínu.
- Nejlepší jsou jižní svahy, slunné rohy zahrady nebo kamenité plochy.

2. Připrav vyhřívací plochy



- Polož pár větších kamenů, plochých cihel nebo kusů dřeva.
- Ještěrky si na nich budou rády lehat a vyhřívat se.

3. Vytvoř úkryty

- Postav malou hromádku kamení, starých cihel nebo dřeva s mezerami, kam se ještěrky schovají.
- Nebo vykopej malou jamku a zakryj ji kůrou nebo deskou.

4. Nech kousek přírody divoký

- Neposekané trsy trávy, keříky a hromady listí jsou pro ještěrky skvělé úkryty.
- Různé výšky rostlin taky pomáhají vytvořit přirozené prostředí.

5. Podpoř potravu (hmyz)

- Nepoužívej na zahradě pesticidy a chemikálie – tím podpoříš hmyz, kterým se ještěrky živí.
- Květiny jako kopretiny, chrpy nebo levandule lákají hmyz a tím i ještěrky.

6. Mysli na místa pro kladení vajíček

- Pokud máš písčitou půdu, nech ji na slunném místě volnou.
- Můžeš vytvořit malou "písečnou zahrádku" – stačí asi 30×30 cm plochu nasypat pískem a smíchat s trochou hlíny.

✱ **Tip navíc:** Jestli chceš ještěrky fakt potěšit, udělej několik různých "úrovní" – třeba vyvýšený kámen + úkryt pod ním + volný prostor na lov hmyzu.



JAKÉ MÁM POTŘEBY PRO ŽIVOT + JAK MI HO MŮŽEŠ ZLEPŠIT HMYZ



Hmyz na zahradě má pár důležitých potřeb, které když splníš, vytvoříš živou a zdravou zahradu:

Základní potřeby hmyzu:

1. **Potrava**
 - **Nektar a pyl** pro včely, čmeláky, motýly (kvetoucí rostliny, stromy, byliny).
 - **Listy a dřevo** pro housenky, larvy brouků.
 - **Mrtvá zvířata a trus** pro některé druhy brouků a much (ano, i to je v přírodě potřeba!).
2. **Voda**
 - Kapky rosy, mělké kaluže, misky s vodou (s kamínky, aby se neutopili).
 - Mokré mechy, vlhká půda.
3. **Úkryt a hnízdění**
 - Husté keře, hromádky kamení, staré pařezy.
 - Dřevěné "hotely" pro včely a jiný užitečný hmyz (hmyzí hotel).
 - Dutiny ve stromech, škvíry ve starých zdech.
4. **Různorodé prostředí**
 - Kombinace trávníku, květinových záhonů, stromů, keřů, vody a "divokých koutků".
 - Louky a divoké pásy jsou pro hmyz úplný ráj.
5. **Přírodní materiály**
 - Staré větve, listí, kompost – hmyz je využívá jako domov nebo místo pro vývoj larviček.
6. **Ochrana před chemií**
 - Nepoužívat pesticidy a herbicidy!
→ Jsou škodlivé i pro užitečný hmyz jako jsou včely, motýli, slunéčka a další.

Shrnutí jednoduše:

Hmyz potřebuje **jídlo, vodu, úkryt a bezpečné, různorodé prostředí bez jedů**.

Tady je seznam **TOP 10 rostlin**, které přitahují hmyz a jsou skvělé i pro menší zahrady nebo balkon:

TOP 10 rostlin pro hmyz:

1. **Levandule**
→ Milují ji včely i motýli. Navíc krásně voní!
2. **Mateřídouška (tymián)**
→ Nízká rostlinka plná kvítků, ideální pro včely.
3. **Kopretina**
→ Láká motýly a brouky, kvete celé léto.
4. **Chřpa modrá**
→ Oblíbená mezi včelami, čmeláky a jiným drobným hmyzem.
5. **Šalvěj lékařská**
→ Bohatá na nektar, navíc krásně kvete a voní.



6. **Měsíček lékařský**

→ Láká včely, motýly i užitečné dravé brouky (co žerou mšice!).

7. **Slunečnice**

→ Magnet na včely i ptáky, když dozraje.

8. **Oregano**

→ Skvělá bylinka pro kuchyni i hmyz! Květů plné včely.

9. **Sedmikráska**

→ Jemné kvítky, které rády navštěvují malé včelky.

10. **Divizna**

→ Vysoká, krásná a včely na ní "visí" celé léto.

✦ **Bonus:**

Pokud vysázíš více druhů, které kvetou v různých obdobích (jaro – léto – podzim), zajistíš, že hmyz najde potravu po celou sezónu!

Tady je jednoduchý návod, jak vytvořit **malou hmyzí loučku** na zahradě (nebo i na balkoně). 🌱 🐝

🌸 **Jak vytvořit hmyzí loučku:**

1. *Vyber místo s dostatkem slunce*

- **Ideálně** slunné, ale ne úplně horké místo (zahrada nebo balkon). Pokud máš zahradu, zvol místo, kde není příliš častý pohyb.

2. *Příprav půdu*

- **Půda by měla být přirozená**, nejlépe s trochou hlíny a písčitého podloží. Hmyz má rád **nepřehnojenou půdu** bez chemie.
- Pokud máš na zahradě hodně trávy, můžeš ji na začátku mírně pokosit a vyčistit oblast pro výsev.

3. *Zasad' pestré květiny (nejlépe původní a neinvazivní druhy!)*

- Vyber různé rostliny, které kvetou v různých obdobích (od jara až do podzimu). Některé z **TOP 10 rostlin** z předchozího seznamu jsou skvělé na začátek:
 - Levandule
 - Chrpa modrá
 - Kopretiny
 - Měsíček lékařský

4. *Vysévej divoké květiny a bylinky*

- **Divoké květiny** jako jsou plicník, šalvěj, řebříček, a mák jsou ideální pro opylovače.
- Pokud máš ráda bylinky, přidej do loučky **tymián, oregano nebo máty** – hmyz je miluje.

5. *Nezapomeň na různé výšky rostlin*

- Hmyz ocení, když bude místo různorodé. Zasad' i **nízké rostliny** (např. mateřídoušku nebo bazalku) a vyšší květiny (např. slunečnice, diviznu).



- Pokud máš hodně místa, přidej nějaké **keře** (např. levandule nebo růže).

6. Hmyz potřebuje i úkryty

- Zanech kousky **suché trávy, hromádky listí** nebo **kameny**, kde se můžou schovat a přezimovat.
- Případně můžeš na okraj hmyzí loučky postavit **hmyzí hotel** (stačí jednoduchý box se slámou a dírami pro včely a brouky).

7. Přidej vodu

- **Miska s vodou** nebo **mokrý kout s mechy** zajistí, že hmyz bude mít vždy přístup k pití.

8. Nejvíc se líbí divočina

- Nech část loučky přirozeně "divokou". **Nesečený prostor** přitahuje motýly, brouky a další hmyz, který si v trávě najde místo k životu.

☀ **Tip navíc:** Pokud budeš mít pár menších **mrtvých větviček** nebo **pařezů**, hmyz je bude používat jako stanoviště pro larvy a jako výborný úkryt.

Takhle můžeš na své zahradě nebo balkoně vytvořit **malý ráj pro hmyz**! A hlavně – hmyz se vám odvděčí tím, že bude opylovat květiny, a tím pádem i vytvářet bohatou úrodu. 🌿

